

DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA TÂRGULUI PIATRA (1805-1847)

*

DOCUMENTS CONCERNING THE HISTORY OF THE PIATRA NEAMT TOWN (1805-1847)

*

DOCUMENTS CONCERNANT L'HISTOIRE DE LA BOURGH DE PIATRA (1805-1847)

Costin CLIT¹

Rezumat: *Situat pe valea Bistriței, orașul Piatra-Neamț (fost Piatra lui Crăciun) a constituit subiectul istoriografiei naționale și locale, dovadă fiind studiile și lucrările monografice publicate de-a lungul timpului, mai ales că aici și-a construit Ștefan cel Mare curte (pe la 1491) și biserică domnească (1497-1498) sau turnul clopotniță. Prin materialul de față punem la dispoziție câteva documente dintre anii 1805 și 1847, printre care și un plan din 1805, documente care ne dezvăluie sau completează o serie de aspecte din trecutul localității legate de disputele de hotar, vânzări de case, preoți, biserici, conviețuirea grecilor, evreilor, armenilor care semnează în limbile greacă sau ebraică în zapisele întocmite. În interiorul documentelor, acolo unde a fost cazul, am reprodus și sigiliile aplicate.*

Cuvinte cheie: târg, Piatra, târgoveți, dispute de hotar, case, mori, greci, evrei, armeni, plan, cimitirul evreiesc, sigilii

*

Abstract: *Located in the Bistrița valley, the city of Piatra-Neamț (formerly Piatra lui Crăciun) has been the subject of national and local historiography, as evidenced by the studies and monographic works published over time, especially since it was here that Stephen the Great built his court (around 1491) and princely church (1497-1498) or the bell tower. Through this material, we provide several documents between 1805 and 1847, including a plan from 1805, documents that reveal or complete a series of aspects of the past of the locality related to border disputes, house sales, priests, churches, the coexistence of Greeks, Jews, Armenians who signed in Greek or Hebrew in the drawn up records. Inside the documents, where appropriate, we have also reproduced the seals applied.*

Keywords: market, Piatra, market townspeople, border disputes, houses, mills, Greeks, Jews, Armenians, plan, Jewish cemetery, seals

*

Résumé: *Située dans la vallée de la Bistrița, la ville de Piatra-Neamț (anciennement Piatra lui Crăciun) a fait l'objet d'une historiographie nationale et locale, comme en témoignent les études et monographies publiées au fil du temps, notamment parce que c'est ici qu'Étienne le Grand fit construire sa cour (vers 1491) et son église princière (1497-1498), également connue sous le nom de clocher. Ce corpus présente plusieurs documents datant de 1805 à 1847, dont un plan de 1805. Ces documents éclairent ou complètent divers aspects du passé de la localité, liés aux conflits frontaliers, aux ventes de maisons, aux prêtres, aux églises et à la coexistence des Grecs, des Juifs et des Arméniens, qui signaient*

¹ Profesor Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși, istoric și editor de documente, email: costinclit@yahoo.com.

en grec ou en hébreu dans les registres. Les sceaux apposés sur les documents sont reproduits le cas échéant.

Mots-clés: *marché, Piatra, habitants de la ville marchande, conflits frontaliers, maisons, moulins, Grecs, Juifs, Arméniens, plan, cimetière juif, sceaux*

Spătarul Dimitrie Bogdan era fiul vornicului Manolache Bogdan, decapitat la 18 aprilie 1778, și al Mariei, născută Costachi, căsătorit la 1791 cu Smaranda, fiica lui Lascarache Ruset și a Ecaterinei Ianculeu, de la care a primit ca zestre și un loc dintre moșia Mărăței și vatra târgului Piatra, transformat în motiv de dispută cu târgoveții din Piatra. Partea desprinsă din locul domnesc din târgul Piatra de către Constantin Racoviță și dănuită la 1756 schitului Vovidenia, ctitoria episcopului Ioanichie al Romanului, schimbată de acesta cu Vasile Ruset². Disputele pentru locul situat la vărsarea pârâului Cuejdi în Bistrița dintre hatmanul Vasile Ruset și târgoveți încep la 1765 și continuate de Iordache Ruset (călugărul Iorest Ruset) și Lascarache Ruset³, iar după căsătoria lui Dimitrie Bogdan cu Smaranda Rust reizbucnesc cu mai multă înverșunare⁴.

Vornicii Gavril Conachi și Lupu Balș sunt desemnați prin porunca din 5 septembrie 1804 cu cercetarea și stabilirea mătcii Cuejdiului ce despărțea moșia Mărăței a spătarului Dimitrie Bogdan și locul târgului Piatra, lucrare din care nu lipsea cartea de blestem pentru aflarea adevărului, fiind invocată și anaforoa din februarie 1804. Hotarnicii amintiți constată la 20 iunie 1805 inadvertențele martorilor târgoveți – cu unele nepotriviri chiar în rândurile lor – și cei ai spătarului Dimitre Bogdan, cum ar fi imposibilitatea construirii morilor pe cursul Cuejdiului din cauza vitezei apei, existența îndoielnică a luncii pe șes, cursul gârlei ce curge de la moara lui Mușat, situate la 300 de stânjeni mai sus de târg – moară ajunsă în stăpânirea Bisăricanului (a egumenului de Bisericiani ?), amplasarea casei lui Toader Orza, dovedită prin actele din 15 martie 1777 și 1 octombrie 1803 a fi „supt dealul despre apus”, unde era și Puțul lui Orza, mărturia episcopului Ioanichie al Romanului despre hotarnica stolnicului Costin Darie, realizată de „slugile” sale. Pentru stabilirea adevărului, vornicul Gavril Conachi cercetează documentele locurilor târgoveților de pe valea Cuejdiului: zăpăsul din 30 august 1757 a morii din „topliță drept gura Cuejdiului”, zăpăsul din 20 mai 1785 a unei livezi de pomi ce se hotărăște cu apa Cuejdiului dinspre răsărit, zăpăsul din 7 iunie 1776 a unei case vândute, întărită cu sigiliul bisericii Sfântul Ioan, zăpăsul de vânzare a alte livezi din 20 aprilie 1776, zăpăsul târgovețului Arghirie, care nu a mai fost utilizată. Conținutul zăpăselor amintite va fi corelat cu cel al mărturiei logofătului Neculai Roset data vel vornicului Dumitrache Sturdza la 11 august 1786, „următoare hotarnicii banului Iordache Costache” și întărită prin hrisovul domnesc din 9 octombrie 1786, care face referire la țărmurile Cuejdiului, Puțul Orzăi,

² Marius Constantin Chelcu, *O scrisoare din târgul Piatra de acum două veacuri: contribuții la istoria orașului*, în „Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”, tomul XLVII, 2010, p. 263-264.

³ *Ibidem*, p. 265-266.

⁴ *Ibidem*, p. 274.

cășăpia din capul Uliței Vechi, ograda lui Leiba Agiudeanul, casa lui Moise jidov, hotarul Mărățăilor, casele lui Anastase bacalul și Arghirie bacalul, crâșma logofătului Dumitrachi Bran, apa Bistriței. Hrisovul din 4 octombrie 1756 „că latul locului cuprindi din moșia Tătărăși pân(ă) peste Cuejdu în hotarul Dărmăneștilor, și cu vaduri de moară pe apa Cuejdului despre amândouă părțali, din hotarul Dărmăneștilor pân(ă) în apa Bistriții”. Vornicul Gavril Conachi îndrituiește stăpânirea spătarului Dimitrie Bogdan asupra moșiei Mărăței conform hrisovului de danie și anaforoa veliților boieri întărită de domnul Alexandru Moruzi în februarie 1804. Hotarnicii aveau ca sarcină și despărțirea moșiei Mărăței de Tătărăși a Mănăstirii Bistrița, neacceptată de vechilul egumenului⁵.

Recesământul rusesc din 1774 înregistrează 14 case evreiești în târgul Piatra, printre care și cele ale lui Leiba agiudean, Moisa Crav și Moisa sin lui Haim⁶. Leiba Agiudeanul de la 9 octombrie 1786 nu poate fi decât cel din recesământul rusesc. Despre Moise jidov nu ne putem pronunța care din cei doi de la 1774 va fi atestat la 1786.

La 20 iunie 1805 a fost întocmit sub supravegherea vornicului Gavril Conachi „Planul târgului Pietrii ce s-au rădăcat în măsuri mai mari pentru ca să fii mai cu înțelegiri la cercetari”⁷, primul cunoscut până acum după știința noastră. Remarcăm colecția de planuri de la Arhivele Naționale din Piatra Neamț din perioada 1812 și 1963 și pe cea de hărți dintre 1859 și 1963⁸. În planul din 1805 sunt delimitate târgul vechi și târgul nou, „dialul Pietrii” (Pietricica), „drumul cel mare”, satele Dărmănești și Mărăței, satul moara din toplită, locul cășăpii din capătul Uliței Vechi, moara Bisăricanului (fostă Mușat în vechime), despărțirea satelor Mărăței și Dărmănești de părul lui Mușat, puțul Orzăi, crâșma logofătului Dumitrachi Bran, ezătura pentru abaterea Cuejdului, casele Ceașăței, a lui Anastasăi bacal, a lui Leiba agiudeanul, jăriștele caselor lui Arghirii și Moise, cimitirul evreiesc („mormânturile jidovilor”) și altele⁹. Cimitirul evreiesc este distrus parțial în timpul alunecărilor de teren din anii 1893-1894¹⁰.

⁵ Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, DCXLVII/163.

⁶ P.G. Dimitriev, P. V. Sovetov, *Moldova în epoca feudalismului*, Chișinău, Editura Știința, 1975, vol. VII, Partea a II-a, p. 48; Informații preluate și de Pincu Pascal, *Obștea evreilor din Piatra-Neamț*, Prefață de prof. Dr. Lucian Strochi, Piatra-Neamț, Editura Cetatea Doamnei, 2005, p. 143, anexa nr. 5. Remarcăm indicarea greșită a paginilor de unde sunt preluate informațiile: p. 6 (unde avem recesământul satelor Crăcăoani, Ghindăoani, Cracăul Negru și începutul la Bălțătești, din Ocolul de Sus) și 484 (sfârșitul recesământului la ținutul Tutova); Despre târgușorul Piatra a se vedea și P.G. Dimitriev, P. V. Sovetov, *Moldova în epoca feudalismului*, Chișinău, Editura Știința, 1975, vol. VII, Partea I, p. 38-39, nr. 111.

⁷ Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, DCXLIX/71. Original.

⁸ Mihai Apăvăloae, *Piatra-Neamț – studiu monografic* –, Piatra-Neamț, Editura Cetatea Doamnei, 2005, p. 336.

⁹ Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, DCXLIX/71.

¹⁰ Pincu Pascal, *op. cit.*, p. 16.

Rezultatul cercetărilor a fost transmis domnului de vornicul Gavril Costachi la 26 iunie 1805, fără a se încheia disputa¹¹, continuată de Maria (fiica) și Teodor Balș (ginerele), nepoata Ana Balș, căsătorită cu Iordache Costache Boldur Lătescu, ce „va vinde în 1867 Consiliului Comunal și negustorului Ion Gheorghiade din Tecuci moșia alcătuită din partea bezmenară cu dugheni și schele, 550 de fălci de arătură și fânaș, muntele Pietricica, precum și muntele Cernegura de cealaltă parte a Bistriței”¹².

Hrisovul de miluire al domnului Alexandru Callimachi din 1797 este reînnoit în 1814 de Scarlat Callimachi pentru toți târgoveții și locuitorii de pe moșia târgului Piatra, fapt dovedit și de zapisul lui Constantin sin Tănase pitar, care achită la 9 iunie 1815 suma de 22 de lei și 20 de parale aferentă locului casei părintești din mahalaua Bordeielor în suprafață de 44 de stânjeni, cheltuielile legate de înnoirea domnească. Achitarea banilor a fost adeverită hagi Dima, epitropul bisericii domnești Sfântul Ioan, Dimitrios Nicolaou, Gheorghe și Miron (?) Doan, Costandin Ștefan, Mane Orza, Ioniță Anazari, Ion Ioli și Gligoraș Robul. Zapisul a fost scris de Manolachi Platon. Zapisul este încredințat și prin aplicarea sigiliului târgului, o adaptare contemporană cu o eroare cronologică impardonabilă, așa cum reiese din legendă: „† Această pecete a târgului Pietrii de la Ștefan vod(ă) =zcĭa <7021/1513-1514> (în camp biserica Sfântul Ioan gospod)”¹³. Sigiliul târgului avea la mijlocul secolului al XVIII reprezentat în câmp un șap și în exergă legenda Peket<\> <tr\g Pet>ri =zÆe (Pecetea târgului Piatra 7005/1497), modificat din deceniul șapte¹⁴.

Nica și Maria Busuioc, împreună cu fiica lor Maria și ginerele Constantin, vând la 20 octombrie 1846 cu prețul de 1250 de lei lui Gheorghe Bonciu din târgul Piatra, casa cu locul ei din mahalaua Bordeile, „pe proprieta răzășască”, ce se învecina

¹¹ Marius Constantin Chelcu, *op. cit.*, 276-277.

¹² *Ibidem*, p. 278

¹³ Arhivele Naționale Istorice Centrale, Fond *Achiziții noi*, MDCCCXCVI/1.

¹⁴ Marius Constantin Chelcu, *op. cit.*, 269.

cu drumușorul de pe malul gârlei, locurile lui Andrieș ciubotaru, Ioan Măță și o hudită. Zapisul este scris de către diaconul Vasile și întărit de Epitropia părții răzășești din târgul Piatra prin semnăturile paharnicului D. Gheorghiadis și cele ale lui G. Manolachi și Hurpiu din 5 noiembrie 1846, precum și prin aplicarea sigiliului Obștii târgului diferit de cel descris mai sus, în câmp reprezentată probabil biserica Sfântul Ioan (?) și legenda „† Pecete opștii Târgul Păetri. 1845”¹⁵.

Petre tăbăcariu și Maria, împreună cu copiii lor – Maria, Hriste, Catrina și Iliana – vând la 9 februarie 1820 lui Băroș, fiul lui Leiba, ginerele Surii, casa cu livadă, hambarul de tăbăcărie și alte acarete cu locul lor ce măsoara 44 de stânjeni cu prețul de 800 de lei, ce se învecinau cu Coste Borșu și Păftăriche. Zapisul este întărit cu sigiliul bisericii domnești Sfântul Ioan, iscăliturile târgoveților și epitropilor, cum ar fi cele grecești ale lui Anastasios Apostolu și Gheorghe armeanul. La rândul lui, Burăh sin Leiba le va vinde la 10 ianuarie 1829 lui Nica Chitar, cu zapisul scris de un Andrei Botez, care ne duce cu gândul poate la un evreu botezat, în care sunt iscăliți în limba ebraică Burăh sîn Leiba, Iancu Avram și Leiba sîn Burăh (am redat numele transcrise de scriitorul zapisulu)¹⁶.

Iconomul Gheorghe și prezbiterul Maria vând preotului duhovnic Ioan de la biserica Adormirea Maicii Domnului/Precista la 15 august 1833 partea de loc „încungiuată cu gârla” cumpărată de la Mărioara Șărbănăchioae, ce se învecina cu locul diaconiței „răposatului diiacon Ioan”. Zapisul este întărit cu sigiliul bisericii „Sfântul Ioan” și iscăliturile în grecește ale epitropilor: Chiriță Albu, Dimitrios Nicolau, Hristos Stavru și Dima Dimitriu. La rândul său, preotul cumpărător dănuiește la 15 aprilie 1837 o bucată din locul cumpărat dascălului Neculai de la biserica Precista, nepotul său, și soției acestuia Căsandra¹⁷, nădăjduind că îl va vedea preot la biserica Precista „cât voi fi în viață și în urma me, asupra căruia având plecări din inimă, iubindu-l pentru bunele sale purtări”. Din actul de danie aflăm statutul de fost protopop al iconomului Gheorghe, vânzătorul din 1833 iar între vecini se găsește și preotul Ioan Darie, martor la binefacerea dănuitorului, alături de Alecu Păunescu, Gheorghie Furnică și Ioniță Ionașcu. Dania va fi încredințată prin sigiliul bisericii Sfântul Ioan domnesc și iscăliturile epitropilor: banul Demetrie Stan, iconomul Gheorghie, protoiereu, Petrache Dobran și Apostol Zgrafo¹⁸. Preotul Ioan, duhovnicul din mahalaua Piatra, cere Judecătoriei ținutului Neamț la 7 septembrie 1841 încredințarea actului de vânzare a caselor sale către Grigore Andrieș și publicarea termenului de 40 de zile¹⁹. Grigore Andrieș este răsplătit pentru serviciile îndeplinite din 1835 în administrația ținutală cu rangul de pitar la 22 septembrie 1848 de către domnul Mihail Sturdza (1834-1849)²⁰.

¹⁵ Arhivele Naționale Istorice Centrale (ANIC), Fond *Achiziții noi*, MDCCCXCVI/3.

¹⁶ ANIC, Fond *Achiziții noi*, MDCCCXCVI/2.

¹⁷ SJAN Iași, Colecția *Documente*, 808/2.

¹⁸ SJAN Iași, Colecția *Documente*, 808/4.

¹⁹ SJAN Iași, Colecția *Documente*, 803/5.

²⁰ SJAN Iași, Colecția *Documente*, 808/8 și 9.

Se vede că fostul dascăl Neculai Costinovici ajunge preot din actul de danie al iconomului Gheorghe Isăcescu din 6 august 1845, data la care îi dăruiește „o bucățică de loc din locul meu ci au rămas pesti gărlă lângă locul sfin(ției) sali ci-l ari dănuitu de la moșul său preutul Ioan dohovnicu”, ce se învecina cu gărla și locul preotului Ioan Darie. Zapisul este scris de „Vasălii preutul Ghenadi”²¹. Preotul Neculai Costinovici își întregește proprietatea prin bucata de loc vândută de preotul Ioan Darie și copiii lui, Ana, Catrina și Dumitru, cumpărată de cel din urmă de la iconomul Gheorghe Isăcescu. La redactarea zapisului au fost martori duhovnicul Ioan, Ioan Robu și Theodor Râșcanu, scriitorul zapisului²².

Jurnalul Judecătoriei ținutului Neamț încheiat la 17 septembrie 1836 dezvăluie disputa pornită de Ioan și Gheorghe sin Ștefan Covrig din târgul Piatra împotriva lui Marin și a Catincăi, clironomii decedatului Mane Orza prin jalba din 4 august 1836 pentru livada de pe Valea Viei situată pe loc domnesc și înstrăinată de Maria, mama jăluitoarelor, care au împuternicit ca vechil pe paharnicul Dimitrie Măreșescu. În zapisul de cumpărătură din 29 august 1815 supus înnoirii figura și iscălitura lui Ioan Covrig, ieșit din grija părinților. Hotărârea judecătorească a fost favorabilă lui Gheorghe Covrig nevârstnic (minor) la data tranzacției din 1815 cu obligația achitării prețului zapisului – cele legate de înnoirea miluirii domnești din 1815, cele făcute Ioan Hansa târgoveț și din timpul judecății. Jurnalul este semnat de căminarul Grigori Ecovachi/Iacovachi (asesor), slugerul Alexandru Popovici și Dimitrie, directorul Judecătoriei²³.

Judecătoria ținutului Botoșani, prin spătarul Ianacachi Ganea, căminarul Necolai Bibiri, serdarul Ioan Cocotă/Hacotă (?) și clucerul Dabija, își încheia la 24 mai 1837 socotința în pricina dintre hagi Ioan Dumitriu din târgul Piatra cu „neguțitoriul” Ioan Țăranu, supus austriesc, pentru fânul de calitate îndoielnică primit, „ce s-au alcătuit să-i dei înprotiva unii datorii cu preț di patru galbini și un cifert stogu” în urma jalbei din 29 decembrie 1836. Fânul respectiv provenea de pe moșia Starosilza/Starosilța²⁴, probabil Frumușica Veche/Starosillya, raion Sărata, regiunea Odesa. Ioan Dumitriu efectuase probabil o călătorie la Locurie Sfinte, așa cum ne demonstrează titlul onorific „hagi”.

Adeverința de împrumut din 4 iulie 1847 a sumei de 2500 de lei a lui Grigorie Atoane de la soacra lui este încredințată și de Panaiotis Mihail în limba greacă²⁵.

²¹ SJAN Iași, Colecția Documente, 808/6, nr. 1.

²² SJAN Iași, Colecția Documente, 808/6, nr. 2.

²³ SJAN Iași, Colecția Documente, 829/38.

²⁴ SJAN Iași, Colecția Documente, 829/50.

²⁵ SJAN Iași, Colecția Documente, 808/7.

DOCUMENTE

1. 1805 iunie 20

Prea înălțate doamne,

Luminată cartea înălțimii tali din anul 1804 săpt(em)v(rie) 5, cu plecăciuni am priimit, prin care ni s(e) poruncește ca să mergim împreună cu dumi(sale) vor(ni)c(ul) Lupul Balș la târgul Pietrei, și adunând pe toți târgoveții de față cu vechilul dumis(sale) spat(urului) Dimitrie Bogdan, să facim cu amăruntul cercetare prin carté de blăstăm, ca să putem dosloși cea adivărată matcă a Cuejdului ce o arată scrisorile dumisali spat(arului) că este dispărătoare între locul dumis(ale) și între locul târgului, dup(ă) cuprindere(a) anaforalii din 1804 fevr(uarie), întărită cu însuș iscălitura și pecete(a) mării tale .

După luminată porunca înălțimii tali, am mersu la fața locului împreună cu dumi(sale) vor(ni)c(ul) Lupul Balș, și aducând pe lăcuiorii din târgul Piiatra de fați cu dumi(sale) spat(arul) Dimitrie Bogdan, am cerut ca să ne aducă oameni bătrâni să arăte care esti acea adivărată matcă a Cuejdului. Și atât lăcuiorii de târgu despre parte(a) lor, cât și dumi(sale) spat(arul) despre parte(a) sa, au adus marturi cărora cetindu-li-să cartea de blăstăm, nimică cu încredințare și bun temei n-am putut dosloși. Întâi că să las, că celi ce-au mărturisât marturii despre parte(a) târgoveților nu să potrivăsc cu celi ce-au mărturisât despre partea spat(a)rului, dar încă și între marturii lăcuiorilor de târgu să vădu câteva înpotriviri ce nasc prepus la giudecata unui cuget curat.

Întâi, că unii mărturisăsc că morile era(u) supt dealul Pietrii în apa Cuejdului, care aceasta nu s(e) poate, fiind că este știut că în matca Cuejdului nu este cu puțință să s(e) facă mori din pricina răpegiunii apei.

Al doile(a), că unii din marturi la vrâstă de ani mai mari, arată că nu știu să fi fost luncă pe șas și alții la vrâstă de ani mai mică zăc că era luncă pe șas.

Al triile(a), că gârla ce zăc că curge de la moara lui Mușat o schimosăsc în tot feliul, adică unii zăc că știu că ar fi făcut ezătură târgoveții și ar fi abătut-o despre apus spre răsărit, alții arată că curge pe supt dealul despre apus, alții zăc cum că curge pe unde curge și acum.

Al part(u)le(a), că unii arată cum că Cuejdu curge despre răsărit pe supt dealul Pietrei pe la casa lui Toader Orzăi, care această mărturie să dovedește neadevărată din doaă scrisori ce sânt, una din anul 7285 <1777> mart(ie) 15 și alta din anul 1803 oct(om)v(rie) 1, care vedesc că această casă a Orzăi este supt dealul despre apus, adevirindu-s(e) și de Puțul Orzăi ci este acole.

Al cincile, că unul din marturi au zăs că au fost fați când umbla hotărând însuși răposat(ul) stol(ni)c Costin Darie și mărturiia răposatului vlădicăi Io(a)nichie arată că însuși numitul stol(ni)c au mărturisât că nu s-au aflat la hotărât însuși, ci că au rânduit pe niști slugi a sali.

Și dar fiind că și pravila și cugetul curat nu suferă mărturii cu înpotriviri una altiaa asupra pricinilor celor mai gingași, am socotit că este trebuință să fac cu amăruntul cercetare și stării locului ca să dau deplin în știință mării tale și la pricina aceasta.

Deci fiind că cu mărturiile oaminilor n-am putut dovedi adivărul ce măria ta de-a purure îl voești, am socotit că este trebuință să cercetez și scrisori de locuri de târgu ce să află pre lângă șasul Cuejdului despre apus, ca să vădu ce arătare fac.

Și întâi am găsit un zăpis încredințat cu pecete(a) târgului și alți marturi din anul 7265 <1757> av(gu)st 30 pentru o moară ce o arată că este în toplită drept gura Cuejdului, care această moară este din parte(a) cea de cătră apus care în hartă s-au însămnat cu No 1.

Al doile(a), un zăpis din 1785 maiu 20 pe o livadă cu pomi, ci arată că despre răsărit să hotărăște cu apa Cuejdului la No. 2.

Al triile(a), un zăpis din 1776 iuni(e) 7 cu pecete(a) bisăricii domnești a Sfântului Ioan, ci arată că casa ce-au vândut să hotărăște pe din gios cu apa Cuejdului, ci să arată în hartă la No. 3.

Al patrâli, o scrisoare iarăș cu această pecete din anul 1776 apr(ilie) 20, care arată că au vândut o livadă pomi la malul Cuejdului, dup(ă) cum arată scrisoare vechi ci au de la moși, care să arată în hartă la No. 4 (Și toate aceste locuri sânt pe parte(a) de cătră apus, precum să vadu în hartă).

Al cincile(a), o scrisoare iarăș cu această pecete, care s-au văzut la mâna unuia din târgoveți, anumi Arghirie, ci pomenește o coastă a locului casăi sali pe malul Cuejdului la No. 5, pe care scrisoare la urmă n-au voit ca să o mai arâte nicidecum.

Această cercetare a scrisorilor m-au povățuit a găsi tot adivărul ci cuprind atât mărturiia dumis(ale) log(o)f(e)t(u)lui Neculae Roset, ce au dat prin dumi(sale) vel vor(ni)c Dumitrache Sturza, triimis fiind de cătră dum(nealo)r boerii Divanului, cât și hotarnica dumis(ale) vor(ni)c(u)lui Dumitrachi Sturza ci este din anul 1786 av(gu)st 11, următoare hotarnicii banului Iordache Costache, întărită și cu hrisovu(l) domnesc din 1786 oct(om)v(rie) 9, carile pre lângă alte sămne ce pomenește, zăce că s-au pogorât pe țarmurile Cuejdului despre asfințat în giosul apei pe lângă Puțul Orzâi și pe lângă căsăpiia ci era în capul Uliții Vechi, și pin ograda lui Leiba Agiudeanul, și tot țarmurili Cuejdului pin casa lui Moisă jid(o)v, pe unde scrie și cartea târgoveților că au fost hotar Mărățăilor, și pintre casa lui Anăstas(e) băcalu și a lui Arghirie băcalu, și pe lângă crâșma log(o)f(e)t(u)lui Dumitrachi Bran, și tot la vali țarmurili Cuejdului despre asfințat pân(ă) în apa Bistriții, care aceste sămne toate să gădesc de față, și t(ot) în rândul locurilor ce pomenesesc zăpisăli mai sus arătate, dup(ă) cum se să arată în hartă. Aceste scrisori și dovezi urmiază noimei hrisovului de danie din 7265 <1756> oct(om)v(rie) 4, ce arată că latul locului cuprindi din moșiia Tătărăși pân(ă) peste Cuejdu în hotarul Dărmăneștilor, și cu vaduri de moară pe apa Cuejdului despre amândouă părțali, din hotarul Dărmăneștilor pân(ă) în apa Bistriții.

Luminate doamne, aceste sânt cercetările ce am făcut la fața locului, și dup(ă) a me socoteală dumi(sale) spat(arul) Dimitrie Bogdan are toată dreptate(a) a stăpâni moșiia dumi(sale) Mărițaii întocma dup(ă) cuprindere(a) hrisovului de danie și dup(ă) anaforaia dum(nealo)r veliților boeri întărită de înălțime(a) ta.

Pentru că scrisorili de locurile mai sus pomenite arată lămurit pe undi au fost apa Cuejdului, iar că zăc târgoveții că acea apă ce pomenesec scrisorili este gârla ce vini de la moara lui Mușat, cuvânt nu au, pentru că acea moară ci acum este a Bisăricanului, este mult mai sus de târgu cu trii sute de stânjâni, și fiind că dup(ă) însuși marturii târgoveților altă moară de cătră apus afară de aceia n-au fost mai gios din vechi, și fiind că de la moară în gios pân(ă) în Bistriță gârlă săpată nici să dovedește, nici să vede, trebuia fără îndoială (rămâind slobodă apa de la moară) să tragă în partea șasului unde a fi fost locul mai gios. Dintr-aceasta dar să cunoaște că fără cuvânt număsc apa ce vini pin târgu că este gâră.

După aceste arăt și aceasta mării tali, că în două rânduri întâmplându-s(e) venirea Cuejdului în vremea ce mă aflam la Piatra, însumi am văzut că cea mai mari năvală a apei era

spre parte(a) de cătră apus, din care să cunoaște că pe acolo ar trage apa, dacă nu ar fi oprită de ezăturile și dughenile târgoveților, cum să vede în hartă.

Așijderea și pentru dispărțirea moșiei Tătărași a Măn(ă)stirii Bistriții de cătră moșia dumn(ealui) spat(arului), vrând a urma iarăș dup(ă) anaforaoa din anul 1804 mart(ie) 1, întărită de cătră înălțme(a) ta, ci este la egumenul Măn(ă)stirii Bistriții, și dup(ă) stăpânirea vechi, să s(e) despartă aceste două moșii una de alta. Pentru care, au arătat dumi(sale) spat(arul) iarăș hotarnica dumisali vel vor(ni)c(ului) Dumitrie Sturza ce mai sus s-au zâs, în care arată că la vreme(a) ce au despărțat aceste două moșii au găsit și pietre vechi hotară, pe care și acum li-au adiverit mulți din târgoveți că sânt vechi hotară, cum și dumi(sale) pah(arnicul) Ioniță Negre, fiind hotarnic din parte(a) Măn(ă)stirii Bistriții în anii trecuți, asămine arată adiverind stăpânirea dumn(ealui) spat(arului) că este vechi.

Și vrând pe acea stăpânire întâi să dispărțăm moșia Tătărașii de cătră Măriței pe aceli sămne, și apoi să-i dăm din trupul Măriței acea bucată de loc dup(ă) hotarnica prin anaforaoa arătată, adică 600 stânjani lungul și 600 stânjani latul, care iarăș în harta Mărițelor să arată, vechilul Măn(ă)stirii Bistriții n-au priimit. Pentru aceasta cu piatr hotară nu s-au stâlpit, ci numai sămne s-au făcut.

Și dup(ă) cercetarea ce am făcut, înștiințaz pe înălțme(a) ta, iar anii înălțimii tali să fie de la Dumnizău mulți și pre fericiți.

1805 iuni(e) 20.

A înălțimii tali prea plecată slugă,

Gavril Con(ache) vorn(i)c, hotarnic <m.p.>.

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, DCXLVII/163. Original.

2. 1805 iunie

Văpsaoa cu cari s-au însămnat târgul vechiu

Văpsaoa cu cari s-au însămnat târgul nou

Moară în apă

Ezături făcuti pe Cuejdu de-l abat

1. Moara din topliță

2. Locul întru cari zapisul arată livad(ă) cu pomi

3. Casa Ceaușăței

4. Crâcima log(o)f(ătulu)I Dimitrachi Bran

5. Jăriște(a) casăi lui Arghirii

6. Casa lui Anastasăi bacalul

7. Jăriște(a) casăi lui Moisă

8. Casa Leibii Agiudianul

9. Locul undi au fost căsăpiia în capul Uliții Vechi

10. Ograda lui Grigoraș în cari esti și locul casăi lui Toader Orza

11. Puțul Orzăi

12. Moara Bisăricanului ce să numia din vechiu moara lui Mușat

13. Părul lui Mușat ce disparti Mărățaii de Dărmănești

Biblioteca Academiei Române, Documente istorice, DCXLIX/71. Original.

Vezi harta la pag. 97-98.

3. 1815 iunie 9

Stânj(enî)

44

Adecă patruzăci și patru stânjâni g(os)pod are Costantin sân Tanasăi pitar locul casăi părințești undi șadi în măhăloa Bordeilor, însă 28 stânj(enî) lungul și 16 stânjâni latul, pe care după analogon ce s-au făcut au plătit douzăci și doi lei și douzăci parale stare al doile câte 20 parale pe stânjân, pentru cheltuiala ce s-au făcut la înnoire(a) hrisovului g(os)pod, ce-l avem târgoveții de miluire de la mărie sa Alexandru Ioan Calimah v(oe)vod din 1797, care hrisov înnoindu-să acum de fiul mării sale domnul nostru Scarlat Alexandru Calimah v(oe)vod, ce ni s-au dat la 1814, iarăș miluire la toț(i) târgoveții și lăcuiitorii ci ne aflăm șazători pe această moșii a noastră de aice de la târgul P(i)etrii, pentru dezbatire și împresurările ce să urma în parte(a) de sus la hotarul aceștii moșii dispre Năețiești de înprejurași.

Și pentru că au plătit numitul Costantin banii de sus arătați i s-au dat această adiverinți la mână cu pecete(a) târgului și cu iscăliturile noastre a târgoveților după hotărâre(a) luminatului hrisov, care locu i s-au stâlpit și cu p(i)etri hotară, și de acum înnaainte stăpâniască locul de sus arătat cu bună pace nesupărat de cătră nîmi, ca o moșii și ocină de veci, dinpreună cu urmașii săi.

Și spre credința puindu-să pecete(a) târgului au iscălit și dumi(sale) hagi Dima, epitropul bisericii g(os)pod de aice de la Pe(a)tră dinpreună cu noi.

1815 iuni(e) 9.

H(agi) Dima epitrop <m.p.> .

δημητριος νικολαου Dimitrios Nikolaou / al lui Nikolaos <m.p.>¹ .

Gheorghe Doan.

Miron (?) Doanu <m.p.>.

Neguțitori.

Costandin Ștefan pastramagiu.

Mane Orza.

Eu, Ioniță Anazari, am pus degit(ul).

Eu, Ion Ioli, am pus degetul.

Eu, Gligoraș Robul, am pus degetul.

Din poronca dum(i)s(ale) vel vor(ni)c Manolache Dimache fiind eu rânduît am scris eu această adiverință și am iscălit.

1815 iuni(e) 9.

Manolache Platon <m.p.> .

<Însemnare marginală>: No. 44. Trecută la condică.

(Continuare la pagina 99)

Arhivele Naționale Istorice Centrale, Fond Achiziții noi, MDCCCXCVI/1. Original, sigiliu rotund, cu legenda „† Această pecete a târgului Pietrii de la Ștefan vod(ă) =zclă <7021/1513-1514>”.

¹ Transcrierea aparține doamnei Lidia Cotovanu, căreia îi mulțumim și pe această cale.

4. 1820 februarie 9

Adică eu, Petre tăbăcariu de aice din târgul Piatra, împreună și cu soția me, anume Mariia, încredințazu cu acest zapis al nostru ce dămu la mâna dumisale giupânului Băroh zet Surii jid(o)v, ca să s(e) știi pentru o casă cu livadă, cu hanbariu di tăbăcării i cu alte acareturi pe lângă casă ce sânt, care casă cu tot locul ei este pe locu gospod, pe care locu sânt stânjăni 44, adică patruzăci și patru.

Această bina nesiliț(i) sau asupriți de cineva, ce de a no(a)stră bună voiia am vândut numitului de sus în preț 800, adică opt sute lei, pe care bani noi ni-am și priimit toți teslimu în mână(e) no(a)stre, întru care ni-am încredințat în mâna dumnal(o)r atât uricul casăi cel vechiu, cum și hrisovul cu picete a Sfânt(u)lui Ioan gospod și cu iscălituril(o)r târgoveț(ilor) și epitropii, ca de astăz(i) înaintea aceasta bina să-i fié a dumn(ealui) ocină driaptă în veci, atât dumn(ea)lor, cupiilor, nepoților, strănepoților dumn(e)alor în veci de veci nestrămutați de nimine din urmașii noștrii.

Și acest locu ce l-am vândut, din sus să hotărăștii cu Coste Borșu, iar din gios să hotărăștii cu Păftăriche, și să s(e) urmeze întocma scrisorilor vechii ce li-am încredințat în mâna dumn(e)alo)r.

Iar în urma vânzării aceștii, sculându-să careva cu vreun protimisăs de a into(a)ree aceasta vânzare, să nu fii volnicu, și mergând la vreo giudecată, să nu li să ție în samă sau eu sau soțul meu sau din niamurile mele, ce să fié acel înprotivitoriu și supt blăstăm(ul) Ma(i)cii Domnului nostru I(i)sus H(risto)s, fiind că au fost cu întrebare a tut(u)ror niamurii și migieș(ii).

Și spre încredințare ni-am pus numile și degitele no(a)stre în locu de pecete.

1820 fe(v)r(u)arie) 9.

Eu, Petre tăbăcariu, vânzătoriu.

Eu, Mariia soț, vânzăto(a)re.

Împreună și cu fii noștri, anume:

Eu, Mariia sânt Petre tăbăcari, adiverez.

Eu, Hriste sân ego, adiverez.

Eu, Catrina sân ego, adiverez.

Eu, Iliana sân ego adiverez. Și sântem vânzătorii.

ἁναστάσι(ος) ἀποστόλου / Anastasios Apostolu¹

γεόργιος ἄρμενου / Gheorghe armeanul¹

(...) m-am întâmplat față.

Și eu am scris acest oricu cu zisa și cu bună priimire amândurora părților.

Ioniță (...) <m.p.> .

Știutsă fii că am vândut acaretu(l) cu lucu(l)² cuprinsu patruzăci și patru stânjăni lucu¹ gospodu, dumisali jupân(u)lui Nica Chitar, ci am și eu cumpărați di la Pitri tăbăcar, după cum în zapis arată în cumpărătură, împreună cu toati hârtiile vechi și cu pecete(a) Sfântului Ion, pi cari le-(a)m vândut dinu nivoi(a) me(a) nisălît, nici asupritu di nimini, cari din copii(i) mei sau din nipoți(i) sau strenepoți sculându-să ca să înto(a)rcă, ei la ci giudecată vor mergi să nu li să ții în samă. Pi cari în cuprindiri zapisului me-(a)m primitu toți(i) banii diplin în mâna me(a), și dumne(a)lui di astăz(i) innainte să aibă a stăpâni luculu¹ cu bineo(a) în cuprindiri(a) scrisorilor, nisupărat di nimine, atātu dumne(a)lui, câtu și fii(i), nepoți(i) du(mi)sali în veci ca o ocină moșii a dumisali.

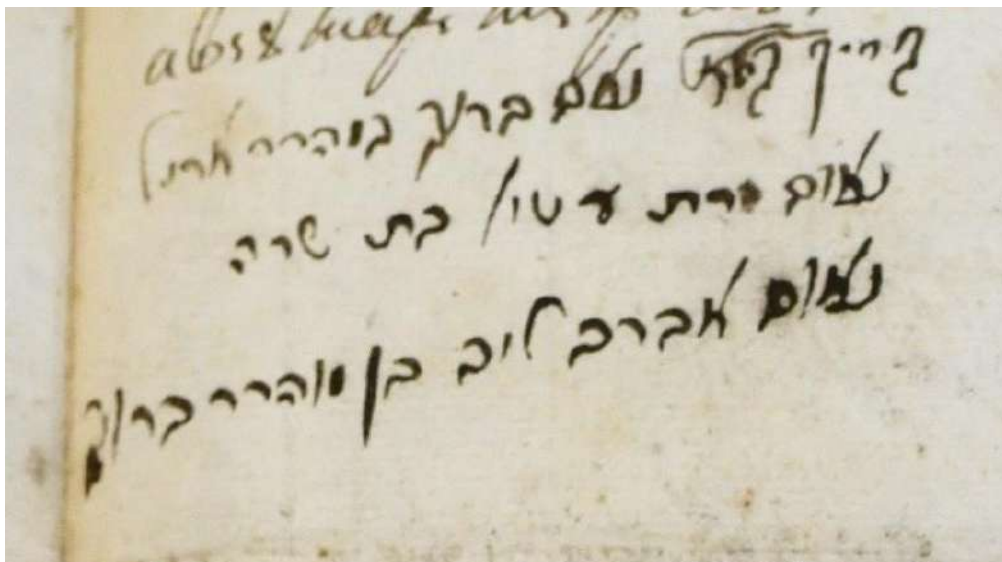
Și pentru cridința m-am iscălit înșuș cu mâna me(a) jidovești spre a-m(i) ave urmare mi întucmai.

1829 ghenar 10.

(...) ³Burăh sân Leiba adiverez, vânzător <m.p.>.

(...) ³Ia(n)cu Avram adiverez, vânzător <m.p.>.

(...) ³Leiba sân Burăh adiverez și vânz(ă)t(o)r <m.p.>.

Și eu am scris acistu oricu di vânzari cu zâsa și cu bună priimirila amândou(ă) părți în ființa și alt(o)r o(a)mini di fați și m-am iscălit di martur.

Andrei Botez (?) <m.p.>.

S-au întărit și cu pecetea Svântului Ioan.

(...) <m.p.>.

(...) <m.p.>.

(...) <m.p.>.

Arhivele Naționale Istorice Centrale, Fond Achiziții noi, MDCCCXCVI/2. Original, sigiliu rotund.

¹ Transcrierea aparține doamnei Lidia Cotovanu, căreia îi mulțumim și pe această cale.

² locul.

³ Iscălitură evreiască.

5. 1833 august 15

Știut să fie că am vândut o parti de loc ci esti încungiurată cu gârla cu tot din locul ce-l am cumpărat de la dum(nea)ei cucoana Mărioara Șărbănăchioae, sfinții sali părintelui Ioan duhovnicu, ci esti slujător la Adormirea Maicii Domnului, hotărându-să dispri apus cu diiaconița răposatului diiacon Ioan, iar dispre miazăzi cu drumul, cu prețul hotărât 500, adecă cinci suti di lei, cari măsurându-să în stânjani s-au găsât 26 stânjani gospod lungul și 26 stânjani curmezâșul, cum și ciara s-au dat dispre părintele Ioan pentru întărirea zapisului și punerea pecețai gospod.

Pi cari di astăzi înnainti și în veci să aibă a-l stăpâni cu bună paci, atât sfinția sa, cum și toată clironomiia neamului sfinții sale din urmă, ca pi driaptă ocină și moșai a sfințai sali, neclătit și nestrămutat nici odinioară, iar supărându-l cineva din noi sau din rudeniile noastre, să nu aibă nici o voi, fiind că de a me bună voi am vândut, și mă îndatorescu ca din întâmplari supărându-l cineva pi numitul părintele Ioan, eu să aibu a răspunde în toată vreme(a) și a odihni pe numitul cumpărătoriu.

Și pentru că am vândut de istovu locul arătat, fiind prin știința a multora aciastă desăvârșit a me vânzari, pentru aciasta am făcut știut după rânduiala ce să păzăști întru aciastă politii după luminatul hrisov gospod și epitropii bisăricii, am rugat de s-au întărit zapisul cu pecetea târgului gospod.

Și pentru ca să stăpâniască sfinția sa în paci nesupărat de cătră nime, urmează a me iscălitură.

1833 avgust 15.

Gheorghii iconom cu prez(vitera) Mariia.

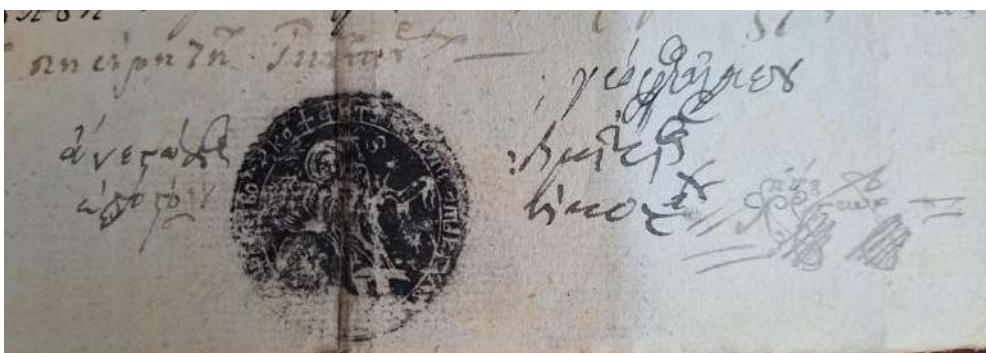
De față viind sfinția sa părintele iconomu Gheorghie vânzătorul cu numitul preot Ioan cumpărătorul și arătând că esti cu mulțămire amânduror părților, și pentru că această vânzari desăvârșit s-au făcut prin știința tuturor celor arătați prin zăpis, și după glasurile luminatului hriusov după rânduiala ce să păzăști în acest târgu a Petrii, spre a fi neclătită și nestrămutată aciașă vânzari, pentru aciasta s-au întărit zăpisul cu pecetea târgului gospodu¹ și s-au încredințat și cu a Epitropii bisăricii iscălituri.

κηρίζῃ ἀλμπου μαρτήρῳ / Chiriță Albu mărturisesc <m.p.>².

διμίτρι(ος) νικολάου / Dimitrios Nicolau <m.p.>².

χρήστος σταυρου / Hristos Stavru <m.p.>².

διμᾶ δημήτριου μαρτυρῶ / Dima Dimitriu mărturisesc <m.p.>².

Din locul cuprins în actul acesta am dănuit nepotului meu dascalu Neculai și soții sale, nepoatii Căsandra, o bucată loc în mărime lui doaăzăci și trii stânjăni lungime din poartă despre drum pren mijlocul locului până în fundul grădinii în malu(l) gârliei, iar curmezișu opt stânjăni, patru palme, fața la poartă; în grădină după casă la nuc, șasă stânjăni, patru palme, iar în fundul grădinii la un alt nuc lângă gârlă, șasă stânjăni, șasă palme, care cuprind preste tot 44 stânjăni și 6 palme, totime duple cum să cuprindă în actul ci i l-am dat întărit de Epitropie. Pentru care spre știință s-au însămnat aice.

1837 apr(ilie) 15.

Ereiul Ioan duho(v)nic <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 808/2. Original; Ibidem, 803/3. Copie.

¹ Șters și scris cu altă cerneală: „târgului gospodu”.

² Transcrierea și traducerea aparțin doamnei Lidia Cotovanu, căreia îi mulțumim și pe această cale; În copie sunt transcrise următoarele nume: Gheorghie Albu, Hriste Stavâr, Demetrie Zgraf, Apostol Zgraf, Theodorică Sava vava.

6. 1836 septembrie 17

În numile Priînălțatului domn Mihail Grigoriu Sturza v(oe)v(o)d, stăpânitoriu Prințipatului Moldoviei.

Anul una mii opt sute trii zăci și șasă, luna săpt(emvrie), în săptispri(ze)ci zile.

Giudecătoria țin(u)t(ului) Ne(a)mț luându în trătații della pornită la ia di Ioan și Ghiorghe sin Ștefan Covrig din târgul P(i)etrei asupra clironomilor mortului Mane Orza, pentru răscumpărare(a) unui loc vândut di maica celor întâi, din povudul cării s-au văzut următo(a)rili:

1°. Jaluba jăluitarilor Ioan și Ghiorghe sin Ștefan Covrig ci o dau acestui Trebunal la 4 avg(us)t cuprinzăto(a)re pentru un loc cu livadă di pi Vale(a) Viei pi locul gospod ci s-au înstreinat di răp(osata) maica lor unuia Mane Orza, cerându ca pi temeiul paragrafuril(o)r 1932 și păr(ă) la 1935, să li să de în stăpânire priimindu di la dâșii 100 lei, prețul cu cari l-au vândut maica lor numitului, pi care au urmat rezăluții ca în alăturare cu eczâmplariu di pi jalba să sorocească pi pârât în vade la 20 avgust, spri a vini întru înfășoare și totodată pi temeiul ofisului gospod cu N° 314, să să facă cunoscut jăluitaril(o)r a aduci banii dipozăton în Presudsfii și să iscăle(a)scă că vor fi următori la vade, și după hotărâre(a) aceștii rezăluții supt No. 5231, s-au sorocit pi pârât înpărteșiindu-se eczâmplariu, iscălindu și vechilul jăluitarilor că au auzit vadeoa pusă.

2. Copia vichilimelii prin cari numiții jăluitori Ioan și Ghiorghe sin Ștefan Covrig înputernicescu diplin vichil pi d(umnealui) păh(a)r(nicul) Dimitrii Măreșescu, încredințată di acestu Trebunal supt No. 4380.

3. Rospica ci s-au priimit pi chemare(a) cu No. 5231 di la fiiul pârâtului Mane Orza.

4. Jalba vichilului jăluitaril(o)r cuprinzăto(a)re cu după vadeoa pusă au urmat a vini spri înfășoare cu clironimii pârâtului Mane Orza, aducându și banii 100 lei în dipozât, totodată cerându a să lua și pricina în tratații, pi cari au urmat rezăluții ca dumi(sale) directurul priimind banii să să triacă în condica diposătului, slobozându-să cfitanții și pi fețile înpricinate să să înfășează înpriună cu dela spri trătății și supt N° 29 a condicii dipozăturil(o)r s-au și slobozit adiverință pi banii dipozătarisât(i).

5. Tij jalba vichilului jăluitarilor cuprinzăto(a)re ca să să pui în pre(a)jmă privigheri asupra roduril(o)r ci vor iși din grădina di pi locul di pricină fiindu că clironomii pârâtului prelungescu numai spri a-ș(i) rădica rodurile aflate, pi cari au urmat rezăluții că rodurile să vor strângi di acei ci au stăpânit până acum.

6. Răspunsul clironomilor pârâtului arătându înprigiurările pentru acestu loc di pricină și că documenturile ci ar ave(a) nu li au di față, ci sânt la altă mână. Pi cari au urmat rezăluții puindu-li-să vadea ci au cerut di 25 zili, și pentru casă s-au și făcut cunoscut amânduror părțalor ace(a)stă încuviințare di vade priimindu-să rospică di la clironomul pârâtului Marin Orza, și la 5 sâp(tem)v(rie) înfășosindu-să amândoă părțale, adică jăluitarii prin formalnic vichil, d(umnealui) păh(a)r(nicul) Dimitrii Mereșescu și pârâții Marin și Catinca, clironomii mortului Mane Orza, s-au iscălit următo(a)re(a) rezăluții fiindu că în zapisul di cumpărătura locului din 1815 av(gu)st 29 s-au văzut iscălit și însuș unul din aște jăluitori, anumi Ioan Cuvrig, și pi di altă parte tot prin zapis să vede că ar fi fost cumpărat locul, însă niputându-să dovidi di cătră cine au fost cumpărat acel loc, di cătră tatăl jăluitarilor sau maica lor. S-au hotărât ca în vade di 10 zăle să aducă jăluitarii dovezi că au fost cumpărat di tatăl jăluitaril(o)r și să aducă și pi acel ci să vede iscălit, și atunce după lămurire ci să va face, să va hotărî.

7. Jalba dumis(ale) vichilului jăluitarilor cuprinzăto(a)re, cerându a să lua pricina în trătății, pi cari au urmat rezăluții că fiindu că s-au tratărisât pricina și s-au închei(e)t rezăluții pi dellă. Di aceia să va urma acei(a)ș(i) rezăluții.

8. Copie di pi zapisul cu cari Mane Orza, tatăl pârâtil(o)r au cumpărat lucul pretindirisiit di jăluitaru.

9. Jalba clironomil(o)r pârâtil(o)r (...) lui Mane Orza arătându în lămurire întâmpănările loe asupra pretenții jăluitoilor, pi cari au urmat rezăluții când înfețoșa della.

Așadar înfătoșându-să de izno(a)vă amândoă părțile, s-au luat pricina în trătății, la cari vichilul jăluitoilor(o)r au înfătoșat o mărturii din (1)836 săp(tem)v(rie) 6, încredințată di Isprăv(ni)cii supt N° 9578, di la un Tănasă Blehaciu, Iordachi Tăcuță și Iordachi Trăistariu, tot din acestu târgu, cuprinzătoare că acest loc au fost cumpărat di Ștefan Covrig, tatăl jăluitoilor, și l-au vândut Mariia, soția sa, maica jăluitoilor(o)r, la cari nimaităgăduindu nici pârâții, Marin și Catinca, fiii cumpărătorului Mane Orza, dicât adăugându că diși au fost cumpărat di tatăl jăluitoilor, însă nu l-au avut di la părinții lui, ci l-au cumpărat împreună cu soția sa Marie și că soția sa ca una ci au fost împreună trăito(a)re cu bărbatul ei cându s-au cumpărat locul au avut tot cuvântul dreptății a-l vindî, și că unul din jăluitoi, anumi Ioan Covrig la vânzare(a) locului au avut toată știința, fiindu și iscălit în zăpis; Și fiindu diși din casa părințască mai înainte(a) vânzării, mai adăugându că pentru acestu loc tatăl lor și ei au cheltuit îndistui bani, plătindu întâi analoghiia cheltuelilor înnoirii hrisovului, al 2 le osăbite cheltuele făcuti în urmă prin Ioan Hansa târgoveț, și osăbit a lor cheltuele ci ar fi făcut îmblându în giudecata moșiei târgului.

Deci, cât pentru că unul din jăluitoi Ioan Covrig ar fi iscălit în zăpisul din vânzare aflându-să față, diși au tăgăduit că nu ar fi slova sa, însuș au mărturisât că la ace(a)stă vânzare au fost cu adivărat ișit din casa părințască, pentru aceia stându Tribunalul și cu scumpătate luându aminte încungiurării pricinii au încheet a sa socotință:

A) Că di vremi ci locul este cumpărat di tatăl jăluitoiilor, apoi di au și fost trăindu împreună cu soția sa Mariia în vremea cumpărării, totuș n-au putut fi în dreptati numita soția sa a înstrăina cumpărăturile făcute di bărbatul său, nifiindu din zestre(a) sa.

B) Că diși unul din jăluitoi numit Ioan Covrig în vreme(a) vânzării au fost ișit din casa părințască și fiindu di la de la vânzare păra acum trecuți 12 ani au tăcut, prin cari au p(i)erdut dritul ci pute(a) să aibă, fiindu trecută paragrafiia, însă fiindu că cel di al 2le, Ghiorghe Covrig, nităgăduit di cătră pârât(i) să dovedești că au fost în vremi(a) vânzării încă în casa părințască nifiindu încă întru îndiplinire(a) anil(o)r spri vrâsnicii hotărât(i) prin pravilă. Di aceia pi temeul § 1934 din Condica țivilă di vremi ci acestu loc să dovedești că au fost a tatălui său și rău s-au înstreinat di maică-sa nifiindu trecută pentru dânsul prescripția hotărâtă prin acestu § ari toată dreptate(a) a-l răscumpăra, și nu pot cumpărătorii a-l dobânde nifiindu împliniți(a) anii a z(...).

Pentru cari s-au hotărât că locul să rămâi a jăluitoiului Ghiorghe Covrig și el să into(a)rcă 140 lei prețul cumpărăturii zăpis. Din cari fiindu că în cuprindire(a) ofisului gospod, supt N° 374, jăluitoii au și pus dipozitat 100 lei la ce dintâi a sa caclamarisăre¹, niștiindu că este vânzare 140 lei și să aducă și cusurul di 40 lei, mai plătindu pi lângă banii cumpărăturii și cheltuelile plătite de pârât(i) pentru acestu loc, ace di la înnoire(a) hrisovului, cât și ace făcută prin Ioan Hansa, iar pentru acele ci mai arată că au cheltuit prin giudecăt(i) pentru moșii, nifiindu atingătoare pentru loc și niavându nici o dovadă nu i să încuviințază.

Pentru cari fiindu că pricina este di competiția Tribunalului, prin Isprăv(ni)cii(e) să s(e) înputernice(a)scă în stăpânire(a) locului rânduindu-să prețăluii locului cât face, spri a puni parte(a) nimulțămîită cauția hotărâtă și dobândă pi bani nu au a lua pârâții fiindu că s-au folosât cu vinitul locului.

Dispri cari dar încheindu-să acestu jurnal să va împărtași înpricinații(o)r prin cetire ca să iscăle(a)scă a lor vroință mulțămire sau nimulțămire, dându-li-să și copii încredințate cu

arătare că parte(a) nimulțămită di la iscălire în termen di doă luni puindu cauții va ave(a) voi(e) a apilarisî la Divan.

Iscăliț(i) / Asăsăr căm(in)a)r Grigori Ecovachi / Alicsandru Popovici sluger.
Derector Dimitrii (...).

Astăz(i) una mii opt suti triizăci și șapte, luna fevr(uarie) în triisprăci zile, cetindu-mi-să mii vechilului jăluitoriului aciastă hotărâre, am rămas mulțămit.

Iscălit Dumitrii Măreșescu păharnic.

Părții pârâte tot astăzi prin Isprăv(ni)ci(e) pi lângă adresul cu No (...) ² li s-au triimes copia jurnalului ca să dei potpiscă di a sa vroință.

Giudecătoria țân(u)t(ului) Niamț

Copiia aceasta p(o)sloduindu-să din cuvânt în cuvânt și fiind întocmai cu originalul trecut în Condica hotărâril(o)r la No 133, di aceia au încredințat cu iscăliturile mădularilor pri(...) și punire(a) peceții, cari s-au dat părții pârâte.

Pr(...) <m.p.>.

(...) <m.p.>.

D(irector) Dimitrachi (...) <m.p.>.

Stolonace(a)lnic Anastasiu <m.p.>.

No. 917.

1837 f(e)vr(uarie) 13.

După podpisca priimită prin Isprăv(ni)ci(e) pentru priimire(a) copii jurnalului di cătră pârâți, să lămurești că ei au priimit copie la doăzeci și șapti fevruarii a următorului an și după nemulțămire(a) ce au arătat în hotărâre(a) dată puindu cauție cuvenită, li s-au făcut cunoscut ca în terminu de două luni să apelarisască la Divan.

A(lixandru) Popovici <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 829/38. Copie, sigiliul oval al Judecătorei ținutului Neamț cu legenda: „Prințipatul Moldovi(i). 1834. Giudecătoria ținutului Neamțu”.

¹ Așa în text.

² Spațiu gol.

7. 1837 aprilie 15

Gios iscălitul cu mâna me, preutul Ioan dohovnicu, încredințaz cu acesta zapis al meu ce-l dau la mâna dum(isa)li nepotului meu dascalu(l) Neculai și soția sa, Casandra, precum știut să fie că avându-l cu mini dascăl la bisărică Maicei Domnului, numită Precista, slujătoriu sfintei bisărici împreună cu mini, totdeauna dascal fiind, pecare nădăjduescu după vreme ca să fie și preutu slujătoriu Sfântului Pristolu împreună cu mini, cât voi fi în viață și în urma me, asupra căruia având plecari din inimă, iubindu-l pentru bunele sale purtări, am făcut danie de bună voința me o bucată de locu din locul casăi meli ci-l amu cumpăratu de la sfinția sa iconomul Gheorghie, fostul protopop, careli locu ci i l-am dănuitu ari în mărimia lui 44 stânjani gospod și șasă palmi totem(e)a, însă 23 stâ(n)j(en) lungim(e)a locului, măsurându-să din poartă prin mijlocu mergi cu șurena până în fundul grădinei în malulo gârlei ci curgi înpregiur. Iar curmezâșul s-au măsurat pe trei locuri, adecă la drum fața locului la po(a)rtă stâ(n)j(en), patru palmi și în grădină după casă la nucu șasă stâ(n)j(en), patru palmă, iar în fundul grădinei la nucu despre gârlă șasă stâ(n)j(en), șasă palme, care pesti tot să cuprindi suma stânjănilor de mai sus însămnăți. Și despre am(i)a(ză)zi la po(a)rtă să hotărăști cu drumu(l), iar despre apus cu locul casălor meli bătrâne, despre amiazino(a)pti în fundul grădinei să hotărăște cu gârla undi să întoarce despre răsăritu tot cu gârla ce să into(a)rce între mene și între preutul Ioan Darie, careli locu i l-amu făcut danie avându-l întocmai ca și fii mei, să li fii moșae dr(e)aptă a dumilorsale spre pomenir(e)a me, nesmintiți și nestrămutați, rămâind buna stăpânitori de astăzi înainti, pe care are voi(e) a-ș(i) face casă și orici va voi ca pre un drept locu al său.

Și pentru că l-am dănuitu acestu locu de a me bună voință și că să fii stăpânitoare în veci, li-am datu acest înscris la mână de danie făcută dum(isa)le și spre încredințare am iscălitu însuș cu mâna me, rugând și pe dum(nea)lor ipitropii Sfântului Ioan a întări această danie cu pecete(a) Sfân(tului) Ioan și cu iscăliturile dumilorsale spre pașneca și de vecinica stăpânire.

1837 aprili(e) 15

Eu, preutul Ioan dohovnicul.

Preutul Ioan Darie am fost față.

Alecu Păunescu am fost faață.

+ Eu, Gheorghie Furnică, Ioniță Ionașcu, am fost față.

Epitropiia Sfântului Ioan gospod din Peatră.

Faață viind numitul preutu dănuitorul și arătând sângur că de bună voința a sa au făcutu daniia aceasta bucățacă de locu, precum înscrisul ce-i dă glăsuește, carele în scris făcând cerire a i să întări cu pecete(a) bisăricii Sfân(tului) Ioan și cu iscăliturile dum(ilorsa)le ipitropii după rânduiala ce să păzești în acest târg, care văzându-să adevérité dănuire de a sa

bună voință că i-au dănuitu, i s-au ertatu și ceara ci să dă pentru întărire, fiind preutu slujătoriu sfin(tei) bisărici Precista și dascălu asămin(e)a slujitoriu împreună.

Drept aceia după cerire ce-au făcut, i s-au întăritu cu puner(e)a pecetăi și a iscăliturile ipitropilor.

1840 aprili(i)e 20

Iscălițai

Banu Demetr(i)e Stan.

Gheorghie iconomu, protoereu.

Petrache Dobran.

Apostol Zgrafo.

Locul pecetii.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 808/4. Copie.

8. 1837 aprilie 24

În numile Prea Înălțatului domn Mihail Grig(o)riu Sturza v(oe)vod, stăpânit(o)r Prințipatului Moldaviei.

Anul una mii opt suti triiză(ci) și șapți, luna mai în doăzăci și patru zile. Judecătoria ținutului Botoșanii au luat în tratații della următoare după pretenția lui Ioan Dumitriu din târgul Pietrii întinsă asupra lui Anton Țăranu, supus austriesc, pentru niști fân ce s-au alcătuit să-i dei înprotiva unii datorii cu preț di patru galbini și un cifert stogu, a cării ființă să mărginești în următoarele lucrări: jaluba jăluitorului priimită la 29 dechemv(rie) a trecutului an 1836, prin care au arătat că având a lua o somă de bani cu sinet de la neșuțoriul Anton Țăranu, supus austriesc, înprotiva cărora bani după socoteala urmată între ei s-au ecsoflisit cu priimire a cincizăci stoguri fân cu preț de patru galbini și un cifert stogul fân din anul trecut, pe lângă care să-i facă (i)esli de legat boi(i), să-i dei patru merță popușoi și un stânjăn pai(e), înprotiva cărora jăl(uito)r(ul) să-i mai dei încă 30 #. Care fân neputându-l întrebuința în anu(l) trecut (1)835, numitul Anton ar fi vândut fânul la alții și cumpărând alt fân prost și putred l-ar fi pus în girez(i) înprotiva fânului ci i-au vândut, și că la 20 dechemvr(ie) viind cu viti au fost silit a-l priimi fânul așa prost și stricat, nefiind acel cumpărat, fiind vreme tare.

Dar pentru că s-ar găsi în simțitoare păgubire au cerut ca prin localnică cercetare să se lămuriască dreptățile sale, potrivit cu înscrsiul ce are după priimire(a) căriia jalube la 31 dechemvrie prin chemare(a) No. 6885 s-au scris pârâtului ca la 8 ghenari (1)837 să vii întru înfătoșare, trimiții(n)du-i-să prin Stărostiia protecții sale, și la 8 ghen(a)r(ie) (1)837 s-au priimit răspunsul Stărostii întovărășit cu jaluba pârâtului prin care ceri a i să face îndestulare pentru 33 # ce cu sinet are a lua de la d(umnealui) Dumitriu.

După care la 9 ghen(a)r(ie) s-au răspuns Stărostii ca să pui îndatorire pârâtului a veni întru înfătoșare cu vechilul jăl(ui)t(o)r(ului), d(umnealui) Costachi Dragoș, la 13 ghen(a)r(ie) înfătoșându-se în Presudsfie înpricinații vechilul jăl(ui)t(o)r(ului) cu opis au înfătoșat pe masa judecății următoarele dovez(i):

Întâi ecsoflisul a 180 # ce datore pârâtul jăl(ui)t(orului), înprotiva cărora galbini au luat cincizăci stoguri fân de pe moșiia Starosilza, a căruia copie iasti alăturată la dellă. Aceste dovez(i) le are înscris, iar mai mult privești cuprinderea jalubilor ce au dat și slovesni întimpinări.

După aceasta apoi pârâtul au înfătoșat sinetul din (1)835 dechemvr(ie) 6, supt iscălitura numitului Dumitriu pentru 30 # ce au rămas datori din cincizăci stoguri fân ce i-au vândut, prin care să îndatorești a răspunde banii la Crăciun.

Deosăbit și pentru un cal are a mai răspunde trii galbini după înfătoșare, cărora dovez(i) în urmare(a) debatarisirii făcută în Presudsfie prin rezăluția tratarisirii din 13 ghen(a)r(ie) s-au hotărât să se rânduiască cinovnic ca să urmeză localnică cercetare spre lămurire(a) adivărului.

Tot la 13 ghen(a)r(ie) s-au priimit jalubă din parte(a) vechilului jăl(ui)t(o)r(ului) prin cari ceri a să opri localnica cercetare supt cuvânt că toate dovezile sint de față și că să se ei pricina în tratație.

Tot la 13 ghen(a)r(ie) s-au priimit adresul Stărostii No. 21 prin care cere a să îndestula pe Anton Țăranu cu soma de 33 # ce are a lua de la jăl(ui)t(o)r hagi Dumitriu, fără a să îngădui ducire lui la Dumitriu de aice, carile prelungindu-se poate a rădica și boii.

La 14 ghen(a)r(ie) s-au priimit adresul Stărostii No 25 prin care ceri a să opri mergire(a) jăl(ui)t(o)r(ului) hagi Dumitriu, carile n-ar fi vroind a sta până va lua pricina sfârșit și că să depozatarisască acei 33 # cu a lor dobândă.

După aceasta tot la 14 ghen(a)r(ie) s-au priimit jalubă din partea jăl(ui)t(o)r(ului) prin care arată că pârâtul i-ar fi oprit samavolnicești boi(i) săi, vroind încă a-l periorisi și pe dânsul ca să nu m(e)argă de aice.

După care jalubă pe lângă adresul No. 135 s-au împărțășit Stărostii întocmai copii, cerându-se ca să împărțășască știință de înprejurări.

La 15 ghen(a)r(ie) s-au scris înpricinațil(o)r ca să vii întru înfătoșare spre a să da curs pricinii, și la 19 ghen(a)r(ie) s-au priimit de iznoavă jalubă din parte(a) jăl(ui)t(o)r(ului) prin care ceri a să da pricinii pravilnicesc curs.

După care s-au făcut cunoscut jăl(ui)t(o)r(ului) ca pân(ă) la hotărâre(a) pricinii să dipozatarisască banii ce datorești jăl(ui)t(o)r(ul) Anton Țăranu, înfătoșând și mărturiile ce va fi având spre a să da legiuitul curs, însă neînfațându-se părțile după stăruința d(umnealui) starostelui la 23 ferv(uarie) s-au luat pricina în debarație, și prin rezăluție tratarisirii s-au hotărât că de vremi ce Ioan Dumitriu n-au fost următori nici a fi față și dovez(i) asupra pretențil(o)r ce faci, nici a dipozitarisi acei 33 #, ba încă au rădicat și vitile cu care au mâncat fânul cumpărat de la pârât, pentru care datorești cu sinet.

Apoi întocmai copii de pe sinetul înfătoșat de Anton Țăranu supt iscălitura d(umnealui) Ioan hagi Dumitriu să se triimată Judecătorii de Niamțu spre a împlini banii de la Dumitriu și să-i triimată la acest Trebunal spre a sta în dipoziton pân(ă) la hotărâre(a) pricinii, în temeiul(că) căriia socotință s-au și făcut adres către Judecătorie Niamțu.

La 8 mart(ie) s-au scris și vechilului jăl(ui)t(o)r(ului) ca să înfătoșază dovezile ce va fi având asupra pretenții, apoi pentru că de la Jud(e)c(ă)t(o)r(ia) Niamțu nici un răspuns nu s-au priimit, la 29 mart(ie) i s-au poftorit.

La 22 mai s-au priimit protest din partea jăl(ui)t(o)r(ului) prin care înșirând dreptăți ce ar ave și încujurările pricinii, au cerut ca Judecătorie să regularisască îndestulare(a) sa după pravili. Tot la 22 mai s-au făcut cunoscut Stărostii austricești a pune îndatorire pârâtului Anton Țăranu că la 24 a curgătoarii să vii întru înfătoșare.

Și la 24 mai înfătoșându-se amândouă părțile înpricinati, precum și d(umnealui) starostile protecții pârâtului s-au luat în tratații cursul proțasului și s-au văzut că jăluitoriul după un an de zile în urma alcătuirii ce-au făcut pentru cumpărătura fânului aducându-ș(i) boi(i) pe moșiia Starosilța au și început a mânca din fânul ce au dat pârâtul Țăranu în socoteala

celui de mai înainte vândut. Și după ce o dată au pornit jalubă către acest Tribunal la 23 dechemvr(ie) (1)836, priimită la 29 tot dechemvr(ie), cu arătare că în locul fânului ce au cumpărat de la pominitul Anton Țăranu, el i-au fost dat alt fân prost și putred, Tribunalul au și făcut chemare fețil(o)r înpricinati a să înfățoșă. La 13 ghen(a)r(ie) a anului curgători înfățoșându-se în Tribunal, la tratarisire de atunci s-au lămurit că așa precum jăl(ui)t(o)r(ul) n-au dat nici o dovadă că fânul ci i-au dat pârâtul au fost cu adivărat putred. Apoi spre dezvălire(a) adevărului să să urmeză localnică cercetare prin înnadins cinovnic, însă jăl(ui)t(o)r(ul) prin vechil formalnic, d(umnealui) Costachi Dragoș au întimpinat cu jalubă cerând a să opri măsura localnicii cercetări și a să cerceta pricina în Tribunal aflându-se amândoaă părți înpricinati față, îndatorindu-se a aduci marturi întru aceasta, pe care neaducându-i nici la înfățoșare(a) de astăz(i) și de vremi ce tot fânul acela s-au mâncat de către vitile sale mai înainte de a aștepta hotărâre(a) judecătii, și nici o întâmplare de primejdii în viti din pricina fânului n-au reclamarisit că au avut, mai vârtos când pârâtul Anton au întimpinat că în toată suma vânzării fânului afară de 30 # după sinet ar fi numai 100 # capiti, iară cialalți dobânda precum au înfățoșat și sinetul ecsoflisit la 6 dechemvr(ie) (1)835, socotindu-i dobânda câți doi galbini la sută pi lună.

Judecătoria închei a sa unită socotință că așa precum lucru(l) nu să află în statocvo nici poati pârâtul a mai ceri adăugire de preț la stogurile cumpărate de Anton în locul fânului vândut de dumn(e)alui, precum și la propinire(a) că n-ar fi găsit numărul deplin a stoguril(o)r de fân ce au cumpărat după alcătuire. Asămine nu poate ave dreptati ca unul ce singur ș-au curmat pretenție cu de la sine întrebuițare a fânului ce-au fost clădit în girez(i) fără aș lămuri mai întâi pretenție, iar pentru (i)esli, faină și paile ce mai pretindirisești de la Anton Țăranu numitul Ioan Dumitriu să se facă întrebare neguțitoril(o)r ce spicularisăsc taman lăcuri de boi, și anumi dumn(e)al(o)r Theodor Ioan și Andronic Zaharie, cu ce preț s-ar pute(a) face stânjănu(l) de (i)esli precum și cum s-au politicit stânjănu(l) deplin și merța de popușoi prețul la (1)835. Și după lămurire(a) unor asăminea obiecturi să va faci cuvenita îndestulare jăluitoriului din sinetul de 33 # dacă va da dovez(i) că de către pârât n-au fost teslimarisiti acele lucruri și au fostu silit a le face cu cheltuiala sa în vremi când pârâtul au arătat că au pregătit cele trebuincioasă în anul trecut pe lângă aceste, așa precum Anton Țăranu pretindirisești încă de la jăl(ui)t(o)r acei 33 # după sinet, și asupra acestui sinet nu s-au văzut din parte(a) pârâtului nici o prihană, să va îndatori pe pârât a puni suma cuprinsă în sinet capitile cu a lor legiuită dobândă depoziton pân(ă) la lămurire(a) pretențiilor cuprinsă mai sus.

Iscăliți: Ianacachi Ganea spat(a)r; Necolai Bibiri camin(a)r; Ioan Cocotă sard(a)r.

Director Dabija cluceri.

Anul una mii opt suti triizăci și șapti luna în trii zili iunii, am ascultat cuprindire(a) acestui jurnal și am rămas nemulțămît cu închierea socotinții, totodată am priimit și copie jurnalului.

Iscălit Costachi Dragoș.

Anul una mii opt suti triizăci și șapti luna iunii în trii zile am ascultat cuprindire acestui jurnal și am rămas mulțămît cu închierea socotinții, totodată am priimit și copie jurnalului.

Iscălit Anton Țăranu.

Judecătoria ținutului Botoșani

Copiia aceasta poslăduindu-se din cuvânt în cuvânt și fiind întocma cu originalul, să încredințază cu iscăliturile cuvenite și punirea pecetii.

1837 iunie 3 zile

Ganea spat(ar) <m.p.>.

N(ecula) Bibiri căm(i)n(ar) <m.p.>.

Ioan Hacota (?) sârd(a)r <m.p.>.

Șeful Secției F. Filini <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 829/50. Copie, difolio, sigiliu oval.

9. 1841 septembrie 7

Cătră cinst(it)a Giud(e)c(ăto)rie tân(u)t(u)lui Niamțului
Ierei Ioan dohovnicul din mahalaua Pietrii.

Jalobă!

Alăturatul aht di vecinica vânzare a unor casă a meli cu tot locul lor precum s-arată prin zisul aht, plecat rog pe cinst(it)a Giud(e)c(ăto)rie ca să binevoiască pe de o parti a-l încredința pe formile cerșute, iar pi di alta să s(e) publicarisască în termenul cerșut la 40 zili, când atunci vecinicul comparator, d(umnealui) Grigori Andrieș să-ș(i) poată dobândi întăritura cerșută de nestrămutata me trădari.

1841 sept(emvrie) 7.

Erei Ion <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 803/5. Original, difolio.

10. 1845 august 6

Actu

Gios iscălitul cu mâna me, eu iconomul Gheorghii Isăcescu, încredințaz prin acestu zapis al meu ce-l dau la mâna sfin(ției) sali părintelui Neculai Costinovici, precum să știi că am făcut danie de bună voia me o bucățacă de locu din locul meu ci au rămas pesti gârlă lângă locul sfin(ției) sali ci-l ari dănuitu de la moșul său preutul Ioan dohovnicu, cari locu l-am dănuitu, ari în măsură lungul doisprăzăcie stâ(n)j(eni), tocma însă 5: 4: cinci stâ(n)j(eni), patru palmi lungim(e)a locului, măsurându-să prin mijlocu din locul părintelui Ioan Darie până în gârlă, iar în curmezâș s-au măsurat pe doaă locuri, adecă despre locul părintelui Ioan Darie patru stâ(n)j(eni), patru palmi gospod, iar despre gârlă în fundu 2, adecă doi stâ(n)jinni, cari pesti tot cuprindu suma stânjânilor de mai sus însămați; Și despre am(i)azizi să hotărăști cu locul părintelui Ioan Darie, iar despre apus să hotărăști cu locul sfin(ției) sali ci-l ari dănuitu de moșul său; despre am(i)azino(a)pti să hotărăști cu gârla, ci s-au măsurat acu(m) den nou de-a dreptul p(r)in grădina părintelui Ioan Darie.

Cari locu i l-am făcut danie spre pomenir(e)a me și a soțâe(i) meli, să fii moșâi dr(e)aptă a sfințai sali, nesmintită și nestrămutată în veci, rămânindu bun stăpânitoriu de astăzi înainti ca pre un drept locu al său, atât sfin(ția) sa, câtu și urmașai sfințai sali. Iar cari din fii

mei sau din niamurili meli sculându-să mai în urmă ca să into(a)rcă pe locu ori la ci instanță de giudecată, să nu li să ții în samă.

Și pentru că l-am dănuitu acestu locu de a me bună voință ca să fii stăpânitoriu în veci, i-am datu aceasta înscris de danie la mână făcută sfințai sali. Spre încredințare am iscălitu însuș cu mâna me.

1845 avgustu 6.

Gheorghii iconomul din târg P(i)etrii.

Și eu am scris acestu actu cu zâsa numitului de mai sus și amu iscălitu de martur.

Vasâlii preutul Ghenadi.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 808/6, nr. 1.

11. 1845 septembrie 27

Zapis

Prin cari gios iscălitul împreună cu fiii mei încredințaz că am trecut în de veci vânzari sfințai sali ~~părintelui~~ preutului Neculai Costinovici o bucată locu din locul ci și eu cu actu am cumpăratu de la sfințâia sa iconomul Gheorghie Isăcescu. Cari locu fața despre drumu esti în latu doi stâ(n)j(enî), trei palmi gospod, iar fundul despre gârlă este doi stânjâni, cinci palmi, și lungimia măsurată prin mijlocu paisprăzâci stâ(n)j(enî), asăminia gospodu, cu prețu hotărât cu totul 40, adecă patruzâci lei, pe cari bani acum la faceria acestui, i-am și priimit toți deplin.

Și de astăzi înnainte sfințâia sa ari a stăpâni pomenentul locu în veci nestrămutat de cătră neminia, atât sfințâia sa, câtu și urmașâi dum(isa)li.

Acesta locu esti megieșâtu cu locul dum(isa)li preutului Neculai și cu locul meu rămas mie, iar dacă cineva din rudele meli sau din fiii mei s-ar ispiti a-l înturna îndărăt să nu li să țăi în samă ori la ci istanțai giudecătoriaască ar alerga pentru că eu de a me bună voi și nesălitu de nimenia am vândutu. Pentru de a să păzi întocmai și nestrămutată, am iscălitu însuș cu mâna me împreună cu fiii mei.

1845 săpt(em)v(rie) 27.

Iscălițai

Erei Ioan Darie

Ana sân preutu Ioan

Catrena sân preutul Ioan Vânzătorii de a no(a)stră bună voe

Dumitru sân preutul Ioan

Erei Ioan dohovnicu am fostu faață.

Și eu Ioan Robu am fostu față la această.

Rugat fiind de iscălițai vânzători am scris acesta și am iscălitu de martur. Theodor Rășcanu.

Pentru întocmai cu uriginalu(l). Pitariu Grigor(e) Condre (?).

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 808/6, nr. 2. Copie.

12. 1846 octombrie 20

Act.

Anul 1846 octomvrie 20. Eu cari mai gios în(i) voi pune numile și degitul încredințaz prin acest act ce-l dau la mâna dum(i)s(ale) Gheorghie Bonciu din târgul Pietrii, ca să fie știut că prin bună tocmală și alcăturie ce am săvârșit cu dum(nea)lui, i-am vândut o casă cu locul ei pe care o am avut-o în măhălaoa acestui târg numită Bordeili, pe propieta răzășască, în măsură 28 stânjâni, adică doaăzăci și opt stânjâni gospod lungu și 16 stânjâni, adică șaisprăzăce stânjâni latu, așa precum să lămurești și în doaă documenturi vechi, pe care li-am încredințat în mâna a cinstit cumpărători.

Și să megieșește locul arătat despre răsărit cu un drumușor ce merge pe malul gârlii, despre apus cu locu lui Andrieș ciubotariu, despre miazăzi cu locul lui Ioan Mătă și despre miazănoapte cu o hudiță. Așa în măsurile arătate să mărginește stăpânire(a) acestui loc pe care l-am vândut de veci dum(i)sale dinpreună cu casa și totu ce să află pe el în preț 1250 lei, adică una mie doaă sute cincizăci lei, pe cari bani i-am priimit toț(i) deplin acum la facire(a) acestui act, rămâind dum(nea)lui cumpărătoriul de astăz(i) înainti vecinic stăpân și niam de niam ca pi o driaptă ocină și moșie, nestrămutat de cătră nimine, atât den fii(i) și rudeniile meli, precum și de cătră alții.

Și spre pacinica și nestrămutata stăpânire am rugat și pe cinstita Epitropie a opștii răzășăști de au întărit acesta cu iscăliturili cuvenite și punire(a) pecetei. Iar eu mi-am pus numili și degitul denpreună cu soția și fii(i) mei.

Eu, Nica Busuioc, vânzători.

Eu, Mariia, soția vânzătoriului, adivirez că este cu voia me.

Eu, Costantin zet vânzătoriului, adiverez.

Eu, Mariia, fiica vânzătoriului, adiverez.

Și eu pofiit fiind am scris cu zisa și bună priimire numiților mai sus și am iscălit.

Vasili dieacon <m.p.>.

Epitropiia opștii părții răzășăști din târgul Pietrii

Față viind atâtu vânzătoriul, câtu și cumpărătoriul, și verbal arătând că prin buna lor învoire esti vânzare(a) aceștii casă cu locul ei, făcând cerire a să întări și de Epitropie, care loc măsurându-să s-au găsit întocmai după cum acestu act de vânzare glăsuești.

De aceia s-au întărit și de Epitropie cu iscăliturili cuvinite și punire pecetei târgului, priimindu-să și doaă ocă ciară pentru bisărici.

D. Gheorghiad(is) pah(a)r(nic) <m.p.>.

G. Manolache <m.p.>.

Hurpiu (...) <m.p.>.

No. 40

1846 noemvr(ie) 5.

Giud(e)c(ă)tor(ia) ținut(u)l(u) Niamțul(u)i

Act(ul) de fați fiind supt adivăratili puneri di degiti a iscălițil(o)r în dos, precum de fați în Presusfii au mărturisât, pi temeiul ceririi vânzătoril(o)r i a încredințării Epitropii părții răzășăști, să încredințazi vremelnicești cu iscăliturili cuveniti și punire(e) peceții.

Iamandi <m.p.>.

(...) <m.p.>.

(...) <m.p.>.

Lazar (...) <m.p.>.

Arhivele Naționale Istorice Centrale, Fond Achiziții noi, MDCCCXCVI/3. Original, difolio, trei sigillii, unul rotund cu legenda: „† Pecete opștii Târgul Păetri. 1845”; și celelate ovale, primul cu legenda: „Prințipatul Moldaviei. Giudecătoria ținutul Niamțului. 1845” și al doilea cu: „Prințipatul Moldaviei. Giudecătoria ținut Niamțului. 1849”.

13. 1847 iulie 4

Gios iscălitul dau acesta soacrăi mele precum c-am primit două mii cinci sute lei banii de pi dugheana ce am avut de zăstre și păr(ă) la întrăgire(a) foi(i) pe formă am dat acesta de priimire.

1847 iuli(e) 4.

Grigorie Atoane <m.p.>.

Παναγιώτης Μιχαήλ μαρτηρώ είμουν παρών / Panaiotis Mihail mărturisesc, am fost de față¹

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 808/7. Original.

¹ Transcrierea și traducerea aparțin doamnei Lidia Cotovanu, căreia îi mulțumim și pe această cale.

14. 1848 septembrie 22

Din mila lui Dumnezeu

NOI

MIHAIL GRIGORII STURZA V(OE)V(O)D

DOMN ȚĂREI MOLDOVEI

Dumisale Grigorie Andrieș.

Din atestaturile ce păstrezi luând cunoștință despre slujbile ce de la anul 1835 săvârșăști atât în canțileria Isprăvniciei ținutului Neamțul, cât și după deosăbite însărcinări prin acest ținut; Noi găsim cu cale a-ți face cuvenita răsplătire și dar după prerogativa ce avem, iată că prin acest al Nostru Domnesc Decret îți hărăzim rangul de pit(a)r, dându-ți dreptate a te iscăli și a fi obștește cunoscut cu acest rang, pentru care poroncim ca să fii înscris și prin actele cârmurei cu rangul de pit(a)r.

Mihail Sturdza v(oe)vod <m.p.>.

N. 3466.

Beldiman vel post(elnic) prociit

<m.p.>.

Secțiia I^{ia}

Șef Secții D. Ghinea cam(inar)

<m.p.>.

din

Secretariatul de stat

Nº 3386.

Anul 1848 săptemv(rie) 22 zile.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 808/8. Original, difolio, sigiliu mic octogonal, rupt.

15. 1848 septembrie 22

Dum(i)sale pitariului Grigore Andrieși Pre înălțatul domn (...) binevoind a-ți hărăzi rangul de pitariu pentru slujbile ce ai săvârșit, gios iscălitul află plăcere a-ți alătura pe lângă aceasta Domnescul decret supt N° 3386 înformăluit după cuviință.

Secretariu statului I. Beldiman <m.p.>.

Șef Secției D. Ghinea cam(ina)r <m.p.>.

Secția 1ⁱ.

Secretariatul de stat

N° 2137

Anul 1848 săpt(emvrie) 22 iulie.

Arhivele Naționale Iași, Colecția Documente, 808/9. Original, difolio.